

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

НДІ Здоров'я тварин

**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»
Матеріали Міжнародної наукової конференції**

**22-24 вересня 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

УДК 636.2.09:612.59

ПРОФІЛАКТИКА ТЕПЛОВОГО СТРЕСУ У ДІЙНИХ КОРІВ

Призов Д.О., студент 6 курсу,

Науковий керівник - Лавріненко І. В., канд. вет. наук, доцент

Полтавський державний аграрний університет

Велика рогата худоба достатньо чутлива до дії високих температур, тому тепловий стрес у корів часто є причиною зниження продуктивності у літню пору року.

Тепловий стрес – це стан організму, який виникає під дією утримання, упродовж певного часу, в середовищі, температурні показники якого перевищують верхню допустиму межу для даного виду тварини [1].

Для визначення ступеня впливу теплового стресу на організм достатньо частовикористовується температурно-вологісний індекс ТНІ (Temperature humidity index). Цей індекс є комбінацією двох складових, а саме: температури навколишнього середовища та відносної вологості повітря. Він дає змогу оцінити потребу в охолодженні тварин і ужити необхідних заходів для попередження теплового стресу.

Зоною температурного комфорту для корів є діапазон від -4 °С до +18°С, при підвищенні температури до 26°С і вище розвивається тепловий стрес, який погіршує добробут та продуктивні показники молочної худоби.

Дослідження вказують, що тепловий стрес настає коли значення ТНІ сягає 65. Найпершою ознакою негативного впливу високої температури повітря є зменшення споживання корму та, як наслідок, зниження надоїв. При цьому підвищується температура тіла та частота дихання, а також відбувається зростання потовиділення і споживання води.

За важкого теплового стресу (ТНІ 80-90), порівняно з помірним тепловим стресом, в організмі корів сповільнюються процеси еритроцитопоезу, наростають ознаки гіпоксії внаслідок збіднення еритроцитівгемоглобіном, а процеси лейкоцитопоезу навпаки, посилюються [2].

Встановлено, що найбільшою проблемою годівлі корів влітку є ацидоз рубця, спричинений тепловим стресом. Тому згодовування раціонів з високим вмістом грубих кормів з додаванням пробіотику на основі *Aspergillusoryzae* зменшує ризик виникнення ацидозу рубця й підвищує економічну ефективність молочної ферми [3].

Необхідним чинником профілактики теплового стресу влітку є ретельне нормування годівлі та згодовування лише високоякісних кормів. Варто збільшити кількість задавання кормів, що дозволить зменшити виробництво тепла та сприятиме рівномірності поглинання поживних речовин і теплопродукції впродовж більш тривалого періоду.

Важливий аспектом профілактики теплового стресу у корів є підтримання належного вмісту мінералів у раціоні, оскільки надмірне потовиділення призводить до втрати натрію і калію. В умовах теплового стресу підвищується частота дихання, яка призводить до збільшення вироблення активних форм кисню в організмі. Тому рекомендований прийом антиоксидантів, таких як органічний селен і вітамін Е, для підтримки антиоксидантного стану.

Важливо забезпечити безперешкодний доступ до прохолодної, чистої водита усунути фактори, щоперешкоджають коровам її споживати. Варто здійснювати контроль за показниками води та швидкістю її подачі, забезпечити достатню кількість поїлок та оптимальну температуру води (17 °С).

Для зменшення теплового стресу необхідним чинником є ефективна робота системи вентиляції, яка повинна забезпечити мінімальний об'єм повітря від 14 до 28 м³ повітря на хвилину на одну голову. Швидкість повітря повинна становити 1,2-2,5 м/сек.

За температури вище 26 °С необхідно здійснювати охолодження корів з використання систем туманоутворення або крупнокрапельного зрошення. Основним призначенням системи охолодження туманом для корівників, є зниження температури в приміщеннях утримання тварин. Такі системи також дозволяють знижувати запиленість повітря, контролювати і усувати неприємні запахи, сприяють поліпшенню санітарних умов утримання тварин.

Системи крупнокрапельного зрошування дозволяютьзмочувати краплями води шерсть корів, при цьому вентилятори створюють рух повітря над тілом корови. Завдяки температурі тіла тварини та швидкому руху повітря, здійснюється активне випаровування вологи, що супроводжується ефективноювіддачею тепла.

Також варто зменшити щільність розташування тварин у приміщеннях та, по можливості, залишати корів на ніч ззовні приміщення.

Отже, для профілактики теплового стресу у молочного поголів'я необхідним є проведення відповідних профілактичних заходів, які дозволять мінімізувати негативний вплив високої температури повітря, зберегти їх здоров'я та не допустити зниження продуктивності.

Список використаної літератури

1. Демчук М.В., Чорний М.В., Захаренко М.О., Високос М.П. Гігієна тварин. Підручник. Друге видання. Харків: Еспада, 2006. 520 с.
2. Кошавка М.М., Бойко Н.І., Цвіліховський М.І. Результати морфологічного дослідження крові за теплового стресу залежно від стадій температурно-вологісного індексу.

Наукові доповіді НУБіП України. № 6 (88), 2020. ISSN 2223-1609.

3. Барго Ф. Тепловий стрес і годівля. Молоко і ферма. 2020. № 5 (60). С. 62 – 67.